

KARTA KURSU

Nazwa	Geografia osadnictwa
Nazwa w j. ang.	Settlement Geography

Koordynator	dr hab. prof. UKEN Agnieszka Kwiatek-Sołtys	Zespół dydaktyczny
		dr Robert Faracik
Punktacja ECTS*	3	

Opis kursu (cele kształcenia)

Po zakończeniu kursu student posiada wiedzę na temat czynników kształtujących osadnictwo w Polsce i na świecie. Zna miejsce i rolę osadnictwa w systemie nauk geograficznych. Zna formy osadnictwa wiejskiego oraz zróżnicowane funkcje osad wiejskich i potrafi ukazać ich zróżnicowanie przestrzenne. Zna i rozumie zróżnicowanie procesów urbanizacji w Polsce i na Świecie.

Warunki wstępne

Wiedza	znajomość wpływu środowiska przyrodniczego oraz historii na różne procesy społeczno-gospodarcze, znajomość podstawowych procesów społecznych i pojęć z zakresu geografii społeczno-ekonomicznej
Umiejętności	wyszukiwania danych statystycznych i publikacji z zakresu geografii ekonomicznej, obliczania prostych wskaźników, graficznej prezentacji danych statystycznych, konstruowania diagramów i kartodiagramów, analizy opisowej i porównawczej Analizy map i wykresów
Kursy	Brak

Efekty uczenia się

	Efekt uczenia się dla kursu	Odniesienie do efektów kierunkowych
Wiedza	W01 nazywa rolę i miejsce geografii osadnictwa w systemie nauk geograficznych	K_WG01
	W02 opisuje procesy i zjawiska kształtujące osadnictwo	K_WG08,
	W03 objaśnia cechy osadnictwa wiejskiego i przyczyn jego zróżnicowania	K_WG06
	W04 wskazuje różne formy osadnictwa i ich występowanie	K_WG08
	W05 jest w stanie scharakteryzować problemy rozwoju ośrodków o różnym statusie administracyjnym, wielkości i randze	K_WG07
	W06 objaśnia teorie osadnicze i wskazuje elementy kształtujące sieć osadniczą wybranego obszaru	K_WG09
	W07 definiuje pojęcia z zakresu osadnictwa	K_WG02
	W08 rozpoznaje procesy urbanizacji zachodzące we współczesnym świecie	K_WG09

	Efekt uczenia się dla kursu	Odniesienie do efektów kierunkowych
Umiejętności	U01 dobiera i potrafi wykorzystywać teorie, modele i metody badawczych z zakresu geografii osadnictwa	K_UO01,
	U02 wyjaśnia relacje między rozwojem sieci osadniczej a innymi zjawiskami i procesami w przestrzeni społeczno-gospodarczej	K_UW07, K_UW08
	U03 krytycznie korzysta z elektronicznych baz danych	K_UW01
	U04 na podstawie własnych przeprowadzonych badań potrafi opisać wybrana miejscowość	K_UW09
	U05 potrafi opracować plan miejscowości	K_UW02

	Efekt uczenia się dla kursu	Odniesienie do efektów kierunkowych
Kompetencje społeczne	K01 Krytycznie odnosi się do materiałów pozyskiwanych w drodze wywiadów i rozmów	K_KK01
	K02 Ma świadomość złożoności zachodzących procesów osadniczych i ich powiązania z innymi dziedzinami życia i gospodarki	K_KK02
	K03 Dąży do pogłębiania swojej wiedzy w celu lepszego zrozumienia zachodzących procesów	K_KO02
	K04 Czuje poszanowanie do własnego miejsca zamieszkania i pracy i czuje się odpowiedzialny za rozwój społeczno-gospodarczy własnego regionu	K_KO01
	K05 Potrafi pracować w grupie	K_KK03

Organizacja													
Forma zajęć	Wykład (W)	Ćwiczenia w grupach											
		A		K		L		S		P		E	
Liczba godzin	15	30											
	Egzamin	Zaliczenie na podstawie zaliczenia ćwiczeń cząstkowych											

Opis metod prowadzenia zajęć

Zajęcia prowadzone są w formie wykładów i ćwiczeń, student musi zebrać materiały w terenie oraz wykonać dwa projekty w małych grupach. Na każdym wykładzie sprawdzana jest obecność. Ćwiczenia prowadzone są stacjonarnie w sali.

Formy sprawdzania efektów kształcenia

	E – learning	Gry dydaktyczne	Ćwiczenia w szkole	Zajęcia terenowe	Praca laboratoryjna	Projekt indywidualny	Projekt grupowy	Udział w dyskusji	Referat	Praca pisemna (esej)	Egzamin ustny	Egzamin pisemny	Inne
W01								X				X	
W02								X				X	
W03								X				X	
W04								X				X	
W05								X				X	
W06								X				x	
W07								X				x	
W08								X				X	
U01				X			X					X	
U02							X					X	
U03							X					X	
U04				X			X					X	
U05							X					x	
K01				X			X					x	
K02							X					x	
K03							X					x	
K04				X			X					x	
K05				X			x					x	

Kryteria oceny	<p>Student uzyskuje zaliczenie przedmiotu na podstawie pozytywnego wyniku egzaminu pisemnego (min. 50% poprawnych odpowiedzi). Pozytywna ocena końcowa może zostać podniesiona o pół stopnia na wniosek prowadzącego ćwiczenia z uwagi na bardzo dobre wyniki prac cząstkowych.</p> <p>Przystąpienie do egzaminu jest możliwe po uzyskaniu zaliczenia ze wszystkich prac i ćwiczeń cząstkowych. Wymagana jest 100% obecność na wszystkich ćwiczeniach lub ich odrobienie w przypadku nieobecności. Obecność na wykładach jest kontrolowana. Tematykę wykładu, na którym student był nieobecny, można skonsultować z prowadzącym w trakcie dyżurów.</p>
----------------	--

Uwagi	<p>W ramach przygotowania do zajęć w sali na temat strefy podmiejskiej studenci w małych grupach 2-4 osób prowadzą badania terenowe w wybranej miejscowości wiejskiej w strefie podmiejskiej Krakowa. Studenci, po konsultacji z prowadzącym sami wybierają miejscowość i dogodny czas. Zadanie obejmuje jeden wyjazd do wskazanej miejscowości i zebranie informacji według omówionych wcześniej punktów.</p>
-------	--

Treści merytoryczne (wykaz tematów)

<p>Program wykładów:</p> <p>Osadnictwo – przedmiot badań, kierunki i ośrodki badawcze</p> <p>Czynniki naturalne i społeczno – ekonomiczne kształtujące osadnictwo</p> <p>Osadnictwo wiejskie</p> <p>Strefa podmiejska, jej rozwój i zróżnicowanie</p> <p>Kontinuum miejsko-wiejskie, problem byłych małych</p> <p>Pojęcie miasta, kryteria miejskości, rozwój miast</p> <p>Sieć osadnicza i systemy osadnicze, Procesy urbanizacji we współczesnym świecie</p> <p>Kolejność poszczególnych wykładów jest uzależniona od harmonogramu wykładów i ćwiczeń</p> <p>Program ćwiczeń:</p> <p>Ćwiczenia organizacyjne, źródła i metody stosowane w badaniach osadniczych</p> <p>Osadnictwo wiejskie w Polsce (początki osadnictwa na ziemiach polskich, nazwy wsi i ich geneza, miary pól, typy wsi i ich regionalne zróżnicowanie)</p> <p>Strefa podmiejska; zebranie danych w konkretnej wsi w strefie podmiejskiej Krakowa; przyczyny zróżnicowania funkcjonalnego miejscowości w strefie podmiejskiej dużego miasta</p> <p>Zdegradowane miasta jako ogniwa pośrednie pomiędzy wsią a miastem</p> <p>Przemiany funkcjonalno-przestrzenne wybranych ośrodków</p>

Wykaz literatury podstawowej

<p>Szymańska D., 2009 (2011), Geografia osadnictwa, PWN, Warszawa.</p> <p>Maik W., Liszewski S.(red.), 2000, Osadnictwo, Wielka Encyklopedia Geografii Świata, wyd. Kurpisz, Poznań, t. 19.</p> <p>Kielczewska Zaleska M., 1971, Geografia osadnictwa, PWN, Warszawa.</p>

Wykaz literatury uzupełniającej

- Burszta J., 1958, Od osady słowiańskiej do wsi współczesnej, Wrocław, str.26-73, 108-119
- Drobnik W., Heffner K., 1993, Problemy i uwarunkowania restytucji praw miejskich ośrodka lokalnego, [w]: Problematyka lokalnych systemów osadniczych, red. W. Maik, Toruń, s. 87-96.
- Jakóbczyk-Gryszkiewicz J., 1998, Przeobrażenia stref podmiejskich dużych miast. Studium porównawcze strefy podmiejskiej Warszawy, Łodzi i Krakowa, Wyd. UŁ, Łódź, str. 7-16, 46-49, 61-78
- Krzysztofik, R., & Dymitrow, M. (2015). *Degraded and restituted towns in Poland: Origins, development, problems*. University of Gothenburg, Gothenburg.
- Kwiatkiewicz A., 2001, Miejsce byłych miast w sieci osadniczej południowej Polski, [w]: Czynniki i bariery regionalnej współpracy transgranicznej – bilans dokonań, 50 Zjazd PTG, Rzeszów, str. 229
- Kwiatkiewicz A., 2004, Małe miasta województwa małopolskiego w okresie transformacji systemowej, Kraków.
- Maik W., Liszewski S.(red.), 2000, Osadnictwo, Wielka Encyklopedia Geografii Świata, wyd. Kurpisz, Poznań, t. 19.
- Padło, T. (2014). Koniec świata. Towarzystwo Autorów i Wydawców Prac Naukowych "Universitas".
- Rajman J., 1997, Strefa podmiejska – mechanizm powstawania i przekształceń, Nowe problemy badawcze [w]: Geografia, Człowiek, Gospodarka, Księga poświęcona Profesorowi Bronisławowi Kortusowi w 70. Rocznicę urodzin, Kraków, str.67-73
- Rajman J., 2000-2001, Miejska sieć osadnicza województwa małopolskiego w okresie transformacji społeczno-gospodarczej, Folia Geographica, ser. Geogr.-Oecon., vol. XXXI-XXXII, s. 61-79.
- Słodczyk J., 2001, Przestrzeń miasta i jej przeobrażenia, Opole.
- Maik W., 1997, Podstawy geografii miast, UMK, Toruń.
- Śleszyński, P., & Wiedermann, K. (2020). Studium szacunku liczby i struktury pracujących oraz bazy ekonomicznej miast w Polsce. *Studies of the Industrial Geography Commission of the Polish Geographical Society*, 34(4), 184-205.
- Wiedermann, K., & Trojak, A. (2009). Specjalne strefy ekonomiczne i strefy przemysłowe w kształtowaniu rozwoju gospodarczego regionów na przykładzie Polski i Czech. *Prace Komisji Geografii Przemysłu Polskiego Towarzystwa Geograficznego*, (12), 133-143.

Bilans godzinowy zgodny z CNPS (Całkowity Nakład Pracy Studenta)

liczba godzin w kontakcie z prowadzącymi	Wykład	15
	Konwersatorium (ćwiczenia, laboratorium itd.)	30
	Pozostałe godziny kontaktu studenta z prowadzącym	3
liczba godzin pracy studenta bez kontaktu z prowadzącymi	Lektura w ramach przygotowania do zajęć	6
	Przygotowanie krótkiej pracy pisemnej lub referatu po zapoznaniu się z niezbędną literaturą przedmiotu	6
	Przygotowanie projektu lub prezentacji na podany temat (praca w grupie)	5
	Przygotowanie do egzaminu/zaliczenia	10
Ogółem bilans czasu pracy		75
Liczba punktów ECTS w zależności od przyjętego przelicznika		3